

DEBRECENI EGYETEM
FÖLDTUDOMÁNYOK DOKTORI ISKOLA
MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA
(egységes szerkezetben, érvényes 2025/2026-os tanévtől)

2025

1. A Földtudományok Doktori Iskola működésének jogszabályi háttére

A Földtudományok Doktori Iskola Működési Szabályzata (FTUDI-Msz) a Debreceni Egyetem Természettudományi és Műszaki Tudományi Doktori Tanács Doktori Szabályzata (TMDT-Dsz) alapján, az azt megalapozó jogszabályi hátteret figyelembe véve készült.

A TMDT-Dsz elérhető az alábbi címen:

https://ttdt.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/doktori_szabalyzat_2016_utani_ttdt_231218.pdf

A doktori képzés és a fokozatszerzés a DE-Dsz, a TMDT-Dsz és az FTUDI-Msz együttes előírásainak keretein belül történik.

2. A Doktori Iskola általános jellemzői

2.1. A Doktori Iskola küldetése és jövőképe

A Földtudományok Doktori Iskola küldetése az alábbiakban fogalmazható meg: A földrajzi környezetben lejátszódó természeti és társadalmi folyamatok nyomon követésével, a változások okainak feltárásával, a jövőben várható tendenciák megállapításával, valamint javaslatok megfogalmazásával magas szakmai szinten foglalkozó hazai és külföldi kutatók kibocsátása.

A Földtudományok Doktori Iskola jövőképe az alábbiakban foglalható össze: a doktori iskola tágabb földrajzi környezetében, valamint a Magyarországon kívülről érkező doktoranduszok lakóhelyén lejátszódó természeti és társadalmi folyamatok leírását, megértését és előrejelzését a folyamatosan modernizált kutatási infrastruktúra alkalmazásával magas színvonalon végző tudományos műhely működtetése, amely szoros kapcsolatot épít ki az Európában működő kutatóhelyekkel.

2.2. A Doktori Iskola stratégiai céljai

A Földtudományok Doktori Iskola stratégiai célja egy magas hatékonyságú képzés keretében olyan hazai és külföldi szakemberek kibocsátása, akik képesek a természeti és társadalmi folyamatokkal kapcsolatos, a későbbiekben is ellenőrizhető adatgyűjtésre, az összegyűjtött információk matematika-statisztikai módszerekkel történő elemzésére, az eredmények magas színvonalú folyóiratokban történő publikálására, valamint a kutatásokra támaszkodva a gyakorlati életben is alkalmazható következtetések levonására és ezek döntéshozók irányába történő közvetítésére. A doktori iskola – földrajzi helyzeténél fogva – kiemelt figyelmet fordít a Dunától keletre, elsősorban Északkelet-Magyarországon megfigyelhető jelenségek tanulmányozására, emellett fontos szerepet kíván betölteni a kárpátaljai és erdélyi tudományos utánpótlás biztosításában.

A stratégia megvalósítását három minőségi cél is szolgálja, amelyek kapcsolódnak a Tudományterületi Doktori Tanács minőségi céljaihoz:

- a fokozatot szerzettek számának szinten tartása
- a lemorzsolódás szinten tartása
- nemzetköziesítés

3. A Földtudományok Doktori Iskola legfontosabb szervezeti egységei és azok feladat- és hatásköre

3.1. A Földtudományok Doktori Iskola szervezeti egységei

- A doktori iskola vezetője: Dr. Kozma Gábor, az MTA doktora, egyetemi tanár
- A doktori iskola helyettes vezetője: Dr. Szabó Szilárd, az MTA levelező tagja, egyetemi tanár
- A doktori iskola titkára: Dr. Szabó György Emőd, habil., PhD, egyetemi tanár
- A doktori iskola programvezetői:
 - Dr. Csorba Péter, a földrajztudomány doktora, professzor emeritus
 - Dr. Kozma Gábor, az MTA doktora, egyetemi tanár
 - Dr. Szabó Szilárd, az MTA levelező tagja, egyetemi tanár
- A doktori iskola tanulmányi adminisztrátora: Dr. Négyesi Gábor, habil., PhD, egyetemi docens
- A doktori iskola minőségbiztosítási felelőse: Dr. Radics Zsolt, PhD, egyetemi adjunktus
- A doktori iskola adminisztrátora: Inczeffi Gézőné, ügyvivő szakértő
- A doktori iskola tanácsa: A doktori iskola tanácsának szavazati jogú tagjai a doktori programok vezetői, a doktori iskola törzstagjai, valamint a törzstagok által 3 évre megválasztott maximum 2 fő oktató. A doktori iskola tanácsának munkájában tanácskozási joggal vesz részt a 1 fő PhD hallgató (őt a PhD-hallgatók maguk közül évenként, a tanévkezdéskor választják meg) és a doktori iskola törzstag emeritus tagjai. A PhD hallgató alapvető feladata a Földtudományok Doktori Iskola Tanácsa és a doktoranduszok közötti információáramlás elősegítése, a doktoranduszi panaszok/felmerült problémák továbbítása, és az azok megoldásában történő aktív közreműködés.

A doktori iskola vezetőjét a doktori iskola egyetemi tanár törzstagjai közül – a törzstagok többségének javaslatára, a tudományterületi doktori tanács véleményének kikérése után – az egyetemi doktori tanács választja meg és a rektor nevezi ki legfeljebb öt éves időtartamra.

A titkár és a doktori iskolavezető helyettesének személyére a vezető tesz javaslatot.

3.2. A Földtudományok Doktori Iskola szervezeti egységeinek feladat- és hatásköre

- *A doktori iskola vezetője*
 - a doktori iskola különböző dokumentumainak (pl. Működési szabályzat, Képzési program, Minőségbiztosítási terv) elkészítése és aktualizálása;
 - a minőségi célok teljesítésével kapcsolatos jelentés elkészítése;
 - a doktori iskolának juttatott pénzügyi eszközök programok közötti felosztásának elkészítése;
 - a doktoranduszok féléves és éves beszámolóinak elfogadása;
 - a doktori iskola különböző kiadásaival kapcsolatos számlák elfogadása és aláírása.
- *A doktori iskola helyettes vezetője*
 - a doktori iskola vezetője távollétének időszakában a doktori iskola vezetésével járó feladatok ellátása
- *A doktori iskola titkára*
 - a doktori iskolára háruló adminisztratív és nyilvántartási kötelezettségek teljesítése;

- a doktori iskola tanácsa titkári feladatainak ellátása;
- FTUDI Tanácsa (FTUDIT) üléseinek a megszervezése
- tanácskozási joggal részvétel az FTUDIT ülésein, és az FTUDI vezetőjével együttműködve emlékeztető elkészítése az ülésről;
- az FTUDIT rendszeres kötelezettségei (felvételi, előzetes vita, szigorlati és védési bizottságok kijelölése, PhD hallgatók évenkénti beszámolójának bekérése, stb.) határidejének figyelemmel kísérése, a megfelelő intézkedések időben történő megtételének kezdeményezése,
- az FTUDI vezetőjével együttműködve az akkreditációs feladatok határidőre történő ellátásának megszervezése;
- folyamatos kapcsolattartás a Tudományterületi Doktori Tanács (TTDT) titkárával és ügyintézőjével,
- a doktori képzést illetően az FTUDI vezetője által számára előírt, illetve a DE és/vagy a TTDT Doktori Szabályzata által a Titkár feladatkörébe utalt feladatok ellátása;
- a doktori iskola adatainak és dokumentumainak az Országos Doktori Tanács adatbázisban történő rendszeresen aktualizálása;
- az FTUDI honlapja naprakésztségének figyelemmel kísérése és gondoskodás annak rendszeres megújításáról (előzetes viták, szigorlatok és védések meghirdetése),
- az FTUDI hirdetőtáblájának gondozása.
- *A doktori iskola programvezetői*
 - a doktori iskola programjához tartozó kurzusok meghirdetésére történő javaslattétel;
 - a doktori iskola programjához tartozó doktoranduszok kutatómunkájának nyomon követése;
 - javaslattétel a komplex vizsga bizottságának és a védési bizottságnak az összetételére.
- *A doktori iskola tanulmányi adminisztrátora*
 - a tanulmányi adminisztrátori feladatok a NEPTUN-rendszerben történő ellátása;
 - a félévek elején a doktori kurzusok időben történő meghirdetéséről történő gondoskodás;
 - az FTUDI vezetőjével együttműködve a doktori iskola mintatantervei, kurzusai és azok tematikái nyilvántartásának papír alapon és a NEPTUN-rendszerben történő gondozása és naprakészen tartása.
- *A doktori iskola minőségbiztosítási felelőse*
 - A minőségbiztosítással kapcsolatos felmérések megszervezése
 - A felmérések eredményeinek kiértékelése és továbbítása a doktori iskola vezetője és tanácsa felé
- *A doktori iskola adminisztrátora*
 - a doktori iskolára háruló adminisztratív és nyilvántartási kötelezettségek teljesítése az FTUDI vezetőjének útmutatása alapján;
 - az FTUDI vezetőjével együttműködve az FTUDI számláinak kezelése, a doktori iskola pénzügyi keretei nyilvántartásának kezelése;
 - az FTUDI vezető útmutatása alapján a doktori képzési támogatás átutalása dokumentumainak előkészítése;
 - folyamatos kapcsolat-tartás a Tudományterületi Doktori Tanács ügyintézőjével;

- mindazon feladatok ellátása, melyeket a doktori iskola működését illetően az FTUDI vezetője számára előír.
- az érintettek beleegyezésével nyilvántartás vezetése a végzettek adatairól.
- *A doktori iskola tanácsa*
 - a doktori iskola működésére vonatkozó különböző dokumentumok (pl. Működési szabályzat, Képzési program, Minőségbiztosítási terv, minőségi célok teljesítése) megvitatása, elfogadása és azok nyilvánosságának biztosítása
 - a doktori iskolának juttatott pénzügyi eszközök programok közötti felosztásának elfogadása
 - a PhD felvételi vizsga előkészítése,
 - javaslattevés a felvételi bizottság összetételére,
 - a felvételi rangsor megállapítása a jelöltek teljesítménye alapján,
 - előadási, szemináriumi tematikák jóváhagyása,
 - tárgyak meghirdetése (kreditpontok meghatározása),
 - előírások a kreditpontok témáira, arányaira (doktorandusz/témavezető limit),
 - a doktoranduszok oktatási feladatainak jóváhagyása,
 - intézkedések külföldi részképzések ügyében,
 - tanácsadás, eligazítás, stb.,
 - javaslattevés a komplex vizsga és a doktori értekezések bírálóbizottságai összetételére, valamint a komplex vizsgára jelentkezők vizsgatárgyaira;
 - előzetes vitára összeállított bizottság jóváhagyása,
 - doktori védésre való jelentkezés elfogadása, védési bizottság összetételére javaslat megtárgyalása, doktori közreműködésével, szigorlat és védés megszervezése, a jelölt
 - a jelölt tudományos teljesítménye alapján a tanács véleményt nyilvánít a jelölt alkalmasságáról,
 - a PhD-sek beszámoltatása a kutatómunka előrehaladásáról,
 - eljárás a habilitációs ügyekben, a habilitációs szabályzatban foglaltak alapján.
- *A doktori iskola témavezetői*
 - a meghirdetni kívánt doktori téma közlése a doktori iskola titkárával;
 - a doktorandusz által készített beszámolók ellenjegyzése és eljuttatása doktori iskola vezetőjéhez;
 - a doktorandusz segítése a kutatómunkában, tudományos közlemények írásában, a doktori értekezés elkészítésében;
 - a doktorandusz támogatása külföldi ösztöndíjak elnyerésében;
 - javaslattevés a doktorandusz képzési és kutatási tervére.

4. A Földtudományok Doktori Iskola felépítése

A doktori iskolában az oktatás és kutatás alapvetően a különböző programok keretein belül történik. A doktori iskola programjai:

- Tájvédelem és éghajlat – vezetője: Dr. Csorba Péter, az MTA doktora, professor emeritus
- A lito- és hidroszféra természetes és antropogén folyamatai – Dr. Szabó Szilárd, az MTA levelező tagja, egyetemi tanár

- Társadalomföldrajz-területfejlesztés – vezetője: Dr. Kozma Gábor, az MTA doktora, egyetemi tanár

A programok részletes leírása a Földtudományok Doktori Iskola Képzési programjában található.

5. A Földtudományok Doktori Iskola személyi követelményei

5.1. Oktatói követelmény

A Földtudományok Doktori Iskolában oktató lehet az a tudományos fokozattal rendelkező egyetemi oktató vagy kutató vagy gazdasági szakember, akit a doktori iskola tanácsa alkalmasnak tart oktatási feladatok ellátására. A jelentkező kérelmet nyújt be a doktori iskola vezetőjének címezve, melyhez csatolja szakmai önéletrajzát és PhD oklevelét.

5.2. Témavezetői követelmény

A Földtudományok Doktori Iskolában témavezető lehet az az egyetemi oktató, aki legalább öt éve szerezte meg a PhD-fokozatot, és magas szintű publikációs tevékenységgel rendelkezik. A jelentkező kérelmet nyújt be a doktori iskola vezetőjének címezve, melyhez csatolja szakmai önéletrajzát, PhD oklevelét és publikációs listáját. A kérelemről a doktori iskola tanácsa dönt.

5.3. A személyi követelmények ellenőrzése

A Földtudományok Doktori Iskola Tanácsa évente vizsgálja doktori iskolában szerepet vállaló törzstagok, oktatók, kutatók összetételének megfelelőségét, amely kiterjed létszámukra (ez elsősorban a törzstagok esetében fontos), tudományos eredményeikre, valamint tevékenységük doktori programokhoz való illeszkedésére.

6. A Földtudományok Doktori Iskola gazdálkodása

6.1. A doktori iskola bevételei

- a doktori képzésben résztvevő állami ösztöndíjas doktoranduszok képzési normatívájából (a határon túli magyarokat is beleértve) a TTK költségvetésében a doktori iskola számára megítélt összeg
- a doktori képzésben résztvevő külföldi hallgatók költségtérítése,
- a doktori képzésben résztvevő levelező tagozatos hallgatók költségtérítése,
- a doktori képzésben résztvevő Stipendium Hungaricum és Üldözött Keresztény Ösztöndíjban részesülő hallgatók után járó normatív támogatásból a TTK költségvetésében a doktori iskola számára megítélt összeg
- közös pályázatok bevételei.

6.2. A gazdálkodás általános elvei

A fenti bevételek a Földtudományok Doktori Iskola elkülönített munkaszámára kerülnek. Rendeltetésszerű felhasználásukért az iskola vezetője az első számú felelős, aláírási joggal ő és – távolléte esetén – a helyettese rendelkezik. A FTUDI vezetője rendszeresen beszámol a doktori iskola tanácsának az iskola pénzügyi helyzetéről.

A FTUDI bevételei az alábbi elvek szerint kerülnek elosztásra. A FTUDI közös kiadásaira (külső oktatók tiszteletdíjai, a terepjáróval kapcsolatos karbantartási és javítási kiadások stb.) a doktori iskola tanácsa által évente meghatározott összeg kerül elkülönítésre. A doktori programok az állami ösztöndíjasok, a DI által támogatott levelező hallgatók és a Stipendium Hungaricum és Üldözött Keresztény Ösztöndíjban részesülő hallgatók létszámának arányában részesednek az ösztöndíjas bevételekből.

7. A doktori iskolába történő jelentkezés és felvétel

7.1. A Földtudományok Doktori Iskola felvételijének általános elemei

A doktori iskolába háromféle képzési formára lehet jelentkezni:

1. nappali ösztöndíjas képzés,
2. levelező képzés,
3. egyéni felkészülő képzés.

Jelentkezési határidő minden évben május 15. napja a szeptemberben, november 15. napja a januárban induló képzésekre.

A jelentkezéshez szükséges dokumentumok:

- jelentkezési lap,
- rövid életrajz,
- publikációs jegyzék,
- mesterképzésben szerzett vagy azzal egyenértékű egyetemi diploma (fénymásolat). Ha a diplomát nem a DE adta ki, annak hitelesített másolata szükséges.
- nyelvtudást igazoló dokumentum(ok) (hitelesített másolata),
- a jelentkezési díj befizetésének igazolása,

A levelező képzésre és az egyéni felkészülő képzésre felvételt nyert hallgatók félévenként költségterítést fizetnek, melynek összegei a következők 150.000 Ft/félév.

A felvétel felvételi vizsga alapján történik, melynek feltételeit és lebonyolítását az egyetemi és a tudományterületi doktori szabályzat rögzíti. Ezek mellett a Földtudományok Doktori Iskola a felvétellel kapcsolatos specifikumokat az alábbiakban határozza meg: csak azok jelentkezését fogadjuk el, akik egyetemi végzettsége, vagy – korábban végzettek esetén – eddigi tudományos tevékenysége kapcsolódik a földtudományokhoz.

A felvételi a doktori iskola tanácsa által kijelölt és a tudományterületi doktori tanács által jóváhagyott felvételi bizottság előtt történik, amelynek tagjai között egy más tudományterületről kijelölt vizsgabiztosnak is jelen kell lennie.

7.2. A felvételi során alkalmazott pontozási rendszer

A felvételi során elérhető maximális pontszámok a következők:

diploma minősítése¹: 30 pont

szakmai intelligencia²: 40 pont

eddigi tudományos tevékenység³: 30 pont

1 – diploma minősítése:

Két évnél nem régebbi hazai diploma esetében:

kitüntetéses/kitűnő:	30,
jeles/kiváló:	25,
jó:	20

Két évnél régebbi vagy külföldi diploma esetén a diploma nem kerül pontozásra, ekkor a szakmai intelligencia és a tudományos munka maximális pontszáma 15-15 ponttal növekszik. Ugyanez az eljárás követendő akkor is, ha a jelentkező diplomájának nincs minősítése.

2 – szakmai intelligencia

A jelölt szakmai tájékozottságát, a doktori képzés során megvalósítandó kutatással kapcsolatos terveket, azok megalapozottságát értékeli a felvételi bizottság. Ennek felmérése történhet szóbeli vizsgán és/vagy írásban benyújtott pályázat, kutatási terv alapján.

3 – eddigi tudományos tevékenység

Ennek keretében a felvételi bizottság megvizsgálja a jelentkezők eddig tudományos munkáját, amely magában foglalja az érintett személyek helyi és országos TDK-n történő részvételét és az ott elért helyezését/díját, publikációs tevékenységét, tehetséggondozó programban való szereplését, konferenciákon tartott előadásait.

A külföldi hallgatók PhD-ösztöndíjra történő jelentkezése során a felvételi bizottság a jelöltek eddigi kutatási tevékenységét, kutatási tervét, a felvételi elbeszélgetésen nyújtott tevékenységét (ennek keretében angol nyelvtudását) vizsgálja.

A felvételhez szükséges (de nem feltétlenül elégséges) minimális pontszám 60. A felvételi bizottság értékeli a pályázók felvételi beszélgetésen nyújtott teljesítményét, és támogatja, feltételesen támogatja, vagy nem javasolja felvételüket.

7.3. A Földtudományok Doktori Iskolába történő felvételi nyelvi követelményei

A Földtudományok Doktori Iskola doktori képzésére az vehető fel, aki a tudományterület műveléséhez szükséges nyelvismerettel rendelkezik angol, német, orosz, olasz, spanyol, francia, román, ukrán, szlovák, szlovén nyelvek valamelyikéből. A tudományterület műveléséhez szükséges nyelvismeret igazolásának módja lehet:

- államilag elismert, legalább középfokú (az Európa Tanács Közös Európai Referenciakeret B2 szintjének megfelelő), komplex (szóbeli és írásbeli készséget is igazoló, korábban „C” típusú) vagy azzal egyenértékű honosított nyelvvizsga, vagy egynyelvű nemzetközi nyelvvizsga;
- az adott nyelvből nyelvszakos vagy szakfordítói oklevél;
- az adott nyelven megszerzett érettségi bizonyítvány vagy mesterképzésben szerzett oklevél;
- a Debreceni Egyetem ÁOK Idegennyelvi Központ / BTK Idegennyelvi Központ / GTK Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Intézet igazolása/a DE TTK-n az alap- és mesterszintű diplomához szükséges nyelvi követelményeknek a DE TTK Nyelvtanári Csoportja által biztosított formában történő jó (4) vagy jeles (5) szintű teljesítése.

Kivételes esetben, kérelem alapján, a tudományterületi doktori tanács előzetes engedélyével a felvételi bizottság az adott nyelven lefolytatott felvételi eljárás keretében is megbizonyosodhat a tudományterület műveléséhez szükséges nyelvismeretről.

Az idegen nyelvű képzésre jelentkező hallgató nyelvtudásának ellenőrzése a felvételi elbeszélgetés keretében történik.

8. Földtudományok Doktori Iskolában folyó képzés jellemzői

8.1. A nappali és levelező képzés

A nappali és a levelező képzés időtartama nyolc félév (48 hónap), amely képzési és kutatási (24 hónap), valamint kutatási és disszertációs szakaszból (24 hónap) áll.

A 48 hónap alatt összesen 240 kreditet kell szerezni, vagyis félévenként átlagban 30-at. A félév elfogadásához minimum 27 kreditet kell teljesíteni, ugyanakkor 33 kreditnél nem lehet többet szerezni. A hallgató egyetemi gyakorlati órákat tarthat, de ezért a tevékenységért kredit nem adható. A hallgatói túlterhelés elkerülése érdekében maximum heti 4 óra megtartása engedélyezett.

Kreditpontok szerezhetők a tanulmányi eredményekkel és a kutatási tevékenységgel az alábbiak szerint.

Tanulmányi eredmények

Az első négy félév alatt összesen minimum 16 kreditet kell szerezni, a maximum 20 kredit lehet. Az első négy félévben a félévenként ajánlott kurzusszám 2, ezért összesen 4 kredit adható.

Az 5-8. félévben nem lehet tanulmányi kreditet szerezni.

Kutatási tevékenység

A nyolc félév alatt maximálisan 224 kredit szerezhető. Az első négy félévben félévenként maximum 26 kredit jár a kutatási tevékenységért, az 5-8. félévben pedig félévenként maximum 30 kreditet lehet szerezni. (1 kredit 30 munkaóra teljesítménnyel szerezhető.) Kreditpontok a következő tevékenységekre adhatók:

- publikációk,
- nemzetközi és hazai konferencián tartott előadás;
- poszter kiállítása nemzetközi és hazai konferencián;
- terepmunka;
- külső kutatómunka (kérdőívezés, interjúk készítése, adatgyűjtés);
- laboratóriumi munka;
- dokumentált irodalmazás (a tanulmányozott irodalmi forrásokról jegyzet, vagy beszámoló készítése);
- tanszéki kutatási beszámoló (az elért kutatási eredmények ismertetése egy 40-50 perces előadásban).

Minden doktorandusz félévenként köteles írásban beszámolni az elért eredményekről. Emellett évente egyszer, a tavaszi félév végén a doktori iskola tanácsa és az iskola oktatói előtt kiselőadásban is mindenkinek be kell számolnia az elvégzett kutatási tevékenységekről és eredményekről. Az előadást vita és szóbeli értékelés követi.

8.2. Az egyéni felkészülés keretében folyó képzés

Az egyéni felkészülőknek csak a kutatási és disszertációs szakaszt (24 hónap) kell teljesíteniük. Az egyéni felkészülés célja, hogy a hazai vagy külföldi egyetemen mesterképzésben szerzett fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevéllel (vagy azzal egyenértékű egyetemi szintű végzettséget és szakképzettséget tanúsító oklevéllel), jelentős oktatói és/vagy kutatói gyakorlattal, valamint dokumentált tudományos teljesítménnyel (megfelelő számú és minőségű publikáció) rendelkező szakemberek számára lehetővé tegye a doktori (PhD) fokozat megszerzését. Az egyéni felkészülés alapján történő fokozatszerzést, mint kivételes eljárást, csak különösen indokolt esetben lehet alkalmazni. A jelentkezés elfogadásával az egyéni felkészülő önköltséges hallgatói jogviszonyba kerül. A jelentkezés elfogadásával egyidejűleg a tudományterületi doktori tanács kijelöli a komplex vizsga bizottságát és tárgyait. A jelentkezés elfogadását követő vizsgaidőszakban az egyéni felkészülőnek komplex vizsgát kell tennie.

8.3. A komplex vizsga

A nappali és a levelező doktori képzés során, a negyedik félév végén, a képzés képzési és kutatási szakaszának lezárásaként és a kutatási és disszertációs szakasz megkezdésének feltételeként komplex vizsgát kell teljesíteni, amely méri és értékeli a tanulmányi és kutatási előmenetelt.

A komplex vizsgára írásban kell jelentkezni (ld. a Debreceni Egyetem Doktori Szabályzatának 4. sz. melléklete). Mivel a komplex vizsga teljesítése után a hallgató a fokozatszerzési eljárásba lép, a komplex vizsgára történő jelentkezés egyúttal a fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezés is.

A komplex vizsga két fő részből áll: az egyik részben a vizsgázó elméleti felkészültségét méri fel („elméleti rész”), a másik részben a vizsgázó tudományos előrehaladásáról ad számot („disszertációs rész”).

A komplex vizsga elméleti részében a vizsgázó legalább két tárgyból/témakörből tesz vizsgát, a tárgyak/témakörök listáját a doktori iskola szabályzatának 1. melléklete tartalmazza. A komplex vizsga második részében a vizsgázó előadás formájában ad számot szakirodalmi ismereteiről, beszámol kutatási eredményeiről, ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezését.

A komplex vizsga bizottsága három tagból áll, és a tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a doktori iskolát működtető intézménnyel. A vizsgabizottság elnöke egyetemi tanár, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, Professor Emeritus vagy MTA doktora címmel rendelkező oktató, kutató lehet. A vizsgabizottság valamennyi tagja tudományos fokozattal rendelkezik. A vizsgabizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője

A komplex vizsga végén a vizsgabizottság külön-külön értékeli a vizsga elméleti és disszertációs részét. A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül. A komplex vizsga sikeres, amennyiben a bizottság tagjainak többsége mindkét vizsgarészt sikeresnek ítéli meg. A doktorandusz a sikertelen komplex vizsgát egy alkalommal, ugyanazon vizsgaidőszakban ismétélheti meg.

A doktori képzés ötödik félévére a doktorandusz csak a komplex vizsga sikeres teljesítése után jelentkezhet be.

A doktorandusznak a komplex vizsgát követő három éven belül be kell nyújtania a doktori értekezés végleges (előzetes vita utáni) változatát. Ez a határidő kérelem alapján, a tudományterületi doktori tanács döntésével, legfeljebb egy évvel meghosszabbítható, feltéve, hogy a hallgató kötelezettségének szülés, továbbá baleset, betegség vagy más váratlan ok miatt, önhibáján kívül nem tud eleget tenni.

8. Földtudományok Doktori Iskolában történő fokozatszerzés

8.1. A fokozatszerzés előfeltételei

A fokozatszerzés nyelvi előfeltételei

A Földtudományok Doktori Iskolában a fokozatszerzés feltétele, hogy a jelölt a tudományterület műveléséhez szükséges nyelvismerettel rendelkezik az angol, német, orosz, olasz, spanyol, francia nyelvek valamelyikéből.

A tudományterület műveléséhez szükséges nyelvismeret igazolásának módja lehet:

- államilag elismert, legalább középfokú (az Európa Tanács Közös Európai Referenciakeret B2 szintjének megfelelő), komplex (szóbeli és írásbeli készséget is igazoló, korábban „C” típusú) vagy azzal egyenértékű honosított nyelvvizsga, vagy egynyelvű nemzetközi nyelvvizsga;
- az adott nyelvből nyelvszakos vagy szakfordítói oklevél;
- az adott nyelven megszerzett érettségi bizonyítvány vagy mesterképzésben szerzett oklevél;

Abban az esetben, ha a jelölt nem a felsorolt nyelvekből rendelkezik a fentiekben ismertetett követelmények közül valamelyikkel, akkor a DE TTK Nyelvtanári Csoportja által meghirdetett szaknyelvi vizsga jó (4) vagy jeles (5) szintű teljesítése kötelező.

A tudományterület műveléséhez szükséges nyelvismeretet legkésőbb a doktori értekezés leadásáig igazolni kell.

Az idegen nyelvű képzésen részt vevő hallgatók tárgyaikat angol nyelven hallgatják, ezen a nyelven vizsgáznak, és ez a tény igazolja a fokozatszerzéshez szükséges nyelvi ismereteket.

A fokozatszerzés publikációs előfeltételei

A publikációs előfeltétel alapját az alábbi TTDT-szabályozás jelenti:

A jelölt tudományos munkásságára – az értekezés benyújtásakor – általánosságban elvárt minimum követelmény 2 nemzetközileg referált, Scimago által rangsorolt folyóiratban megjelent idegen nyelvű (közlésre elfogadott) cikk.

A fenti előírást a Földtudományok Doktori Iskola az alábbi speciális előírásokkal egészíti ki:

- elvárás, hogy a két Scimago által rangsorolt folyóiratban megjelent tanulmány közül az egyik legalább Q2 besorolású (a beadás időpontjában) folyóiratban jelenjen meg, és ebben a jelölt első vagy utolsó vagy levelező szerző legyen
- azok a publikációk nem vehetők figyelembe, amelyek az MTMT honlapon (<https://www.mtmt.hu/>) a Kifogásolható gyakorlatot folytató folyóiratok listája alapján a Norvég listában a megjelenés évében 0-ás minősítést kapnak.

8.2. A disszertáció előzetes vitája

A doktori védésre jelentkezés előtt az elkészült, de még be nem kötött disszertációt előzetes vitára kell bocsátani. A vita nyilvános. Az előzetes vitán az értékelő bizottságot egy levezető elnök, két referáló (opponens) és egy titkár alkotja. Az ő joguk eldönteni, hogy az elkészült PhD disszertáció kézíratos formája alkalmas-e a fokozatszerzés elindítására. A vitáról jegyzőkönyv készítése szükséges. A referálók a hivatalos védésen is lehetnek opponensek. A vitáról készült jegyzőkönyvet a doktori iskola vezetőjének a doktori védésre jelentkezéskor át kell adni. Az előzetes vitára vonatkozó szabályok a 2. sz. mellékletben találhatók.

8.3. A bírálat eljárás, a disszertáció nyilvános vitája

Az eljárás további részleteit a tudományterületi doktori szabályzat tartalmazza.

1. sz. melléklet A komplex vizsga elméleti részének tantárgyai

Főtantárgyak:

1. Általános természetföldrajz
2. Tájvédelem
3. Általános környezetvédelem
4. Általános társadalomföldrajz
5. Általános gazdaságföldrajz
6. Klimatológia
7. Őslénytan
8. Földtan
9. Közettan
10. Létesítményenergetika
11. Környezettudatos épületek
12. Tantervelmélet (Módszertani témából történő doktorálás esetén)

Melléktárgyak:

1. Geomorfológia
2. Tájföldrajz
3. Regionális környezetvédelem
4. Agrometeorológia
5. Regionális gazdaságtan
6. Regionális politika
7. Általános szociálgeográfia
8. Magyarország földtana
9. Környezetföldtan
10. Hidrogeológia
11. Geokémia
12. Geofizika
13. Ásványtan
14. Szerkezeti földtan
15. Paleoökológia
16. Alkalmazott és műszaki földtan
17. Agrogeológia
18. Történeti klimatológia
19. Környezeti klimatológia
20. Távérzékelés
21. Geoinformatika
22. Napenergia hasznosítás a létesítmények energiaellátásában

2. számú melléklet Az előzetes vitára vonatkozó előírások

- A témavezető a tervezett vita előtt írásban eljuttatja az FTUDI vezetőjének a jelölt nevét, a dolgozat címét és csatolja a közlemények listáját. Egyeztet a FTUDI vezetőjével az előzetes vita bizottsági tagjairól (elnök, 2 referens és egy jegyzőkönyvvezető).
- A tervezett bíráló bizottság (elnök, 2 referens és egy jegyzőkönyvvezető) tagjait a témavezető megkeresi és egyezteti velük az időpontot.
- A bíráló bizottság titkára elkészíti és kiküldi a meghívót minden érintett számára (az elérhetőségeket – e-mail címeket – a témavezető átadja; a meghívó sablonját az FTUDI titkára elküldi számára/letölthető az FTUDI honlapjáról). Ezzel egy időben a témavezető és a jelölt gondoskodik a vita meghirdetéséről (a meghívó kifüggesztése az Intézet hirdetőtábláin).
- A jelölt legalább 3 héttel az előzetes vita előtt elküldi az értekezést a doktori iskola titkárának, aki továbbítja az Egyetemi és Nemzeti Könyvtárnak, ahol elvégzik a szövegegyezés vizsgálatát.
- A szövegegyezés vizsgálati eredményét tartalmazó dokumentumot a doktori iskola titkára továbbítja a referenseknek.
- A jelölt legalább 2 héttel a vita előtt eljuttatja az értekezést és a tézisek tervezetét a bizottság tagjainak.
- A vita lebonyolítása a TTDT előírásainak megfelelően.
- A bíráló bizottság titkára (mint jegyzőkönyvvezető) elkészíti a jegyzőkönyvet a TTDT előírásainak megfelelően és eljuttatja a FTUDI és TTDT részére.

3. sz. melléklet

Sablon az előzetes vita meghívójához

MEGHÍVÓ

Minta Jolán

„A disszertáció címe”

című egyetemi doktori értekezésének előzetes vitáját
a DE Földtudományok Doktori Iskola Tanácsa
földtudományok tudományágban
2025. november 03-án, 13:00 órára tűzte ki.

Helye: DE Földtudományi Intézet M105-ös terem (Db, Egyetem tér 1. GeoMat Épület)

A Bíráló Bizottság:

Elnök: név, beosztás, intézmény megnevezése

Hivatalos bírálók:

1. név, beosztás, intézmény megnevezése
2. név, beosztás, intézmény megnevezése

Titkár: név, beosztás

Témavezető: név, beosztás

Minden érdeklődőt szívesen látunk.

4. sz. melléklet

Bírálati szempontok a PhD disszertációk opponensei számára

Az egyetemi doktori (PhD) fokozatot önálló kutatáson alapuló, új tudományos eredményeket bemutató doktori értekezés elkészítésével és megvédésével lehet megszerezni. A plágiumvizsgálaton átesett, benyújtott értekezést előbb egy előzetes vitán/védésen kell értékelni, s annak támogató minősítése esetén kerülhet sor a nyilvános védésre.

A disszertációk tárgyilagos megítélését segíti, ha a bírálatok egységes szempontok szerint készülnek el. Az alábbi szempontok mindkét védési lépcsőben szereplő bírálókat orientálja. A végleges védési opponencia során azt is kérjük megvizsgálni, hogy a tézisfüzet formai és tartalmi szempontból megfelel-e az elvárásoknak. A nyilvános védésen a bírálók spontán kiegészíthetik véleményüket a jelölt bemutató előadásán elhangzottakról is.

A bírálók írásos véleményükben az alábbi kérdésekre térjenek ki:

1. Időszerű-e a dolgozat témája, megfelel-e a szakterület aktuális fejlődési irányainak?
2. Megfelelő-e a dolgozat szerkezete, az egyes fejezetek aránya, az összegzés terjedelme.
3. A dolgozat címe fedi-e a tartalmát, valamint maradéktalanul választ kapunk-e a dolgozat bevezetőjében megfogalmazott célkitűzésekre, a kutatás kezdetén felvetett kérdésekre?
4. Mennyire színvonalas a vizsgált témakör szakirodalmának feldolgozása, vannak-e kifogásolható hiányosságok, hibás értelmezések, ill. vannak-e a jelöltnek kritikai észrevételei?
4. A vizsgálati módszerek és azok felhasználásának színvonala megfelel-e az elvárható minőségnek?
5. Értékelje a dolgozat tudományos eredményeit! Az új tudományos megállapításokat meggyőzően alátámasztják-e a bemutatott eredmények?
6. Vannak-e és melyek a bíráló által vitathatónak vélt állítások, következtetések, eredmények?
7. Fogalmazza meg észrevételeit a disszertáció, ill. az idegennyelvű összefoglaló nyelvezetére, érthetőségére, valamint az illusztrációk minőségére vonatkozóan!
8. A nyilvános védésre készülő bírálat térjen ki a tézisfüzet tartalmára, szakmai minőségére.
9. A bírálat végén kérjük nyilatkozzon arról, hogy az értekezést alkalmasnak tartja-e a nyilvános vitára, majd annak sikeres megvédése esetén az egyetemi doktori fokozat megszerzésére.

A disszertációnak nincs fokozatszerű minősítése. Kérjük, a bírálatot 2 hónapon belül készítsen el, és azt (nyomtatott és elektronikus formában is) a disszertációval együtt az előzetes védés esetén a DE Földtudományi Intézetébe (4032 Debrecen, Egyetem tér 1), a nyilvános védés esetén pedig a DE Természettudományi és Műszaki Tudományi Doktori Tanács (4032 Debrecen, Egyetem tér 1. Főépület (Egyetem téri Campus), földszint, 15.) juttassa el. Amennyiben a felkérésnek nem tud eleget tenni, úgy az értekezést postafordultával kérjük visszajuttatni. A bírálatot nyilvánosan kezeljük, a disszertáció könyvtári példányaihoz csatoljuk.

A Földtudományok Doktori Iskola Tanácsa

2025. szeptember 8-i ülésén elfogadta